

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ VE BEKLENTİLER

Suat ÇAĞLAYAN

EÜ Devlet Türk Müziği Konservatuarı Dördüncü Dönem Müdürü, Emekli, Prof. Dr.

1955 yılında kurulan Ege Üniversitesi on iki fakültesi ile bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti'nin en parlak birkaç üniversitesinden biri olmuştur.

Rektör, Prof. Dr. Candeğer Yılmaz'ın gayretleri ile on üçüncü fakültenin açılması sağlanmış ve Bakanlar Kurulu bu fakültenin **Güzel Sanatlar Fakültesi** olması yönünde karar almıştır.

Sayın Rektör'ün gösterdiği gayret ile elde edilen bu olanak, elbette kültür ve sanat çevrelerinde büyük heyecan yaratmıştır.

Her ne kadar ülkemizin her köşesine açılan üniversitelerde bol sayıda güzel sanatlar fakültesi varsa da, Ege Üniversitesi içinde açılacak olan bir güzel sanatlar fakültesi açılmış olanların çok ötesinde anlam taşımaktadır.

Çünkü Ege Üniversitesi içinde açılacak bir fakültenin, zorlama koşullarda açılan ve gelecek umudu zayıf olan diğer fakültelerden çok farklı olacağı bir gerçektir.

Fakülte açılması kararı çıkmıştır ama bu aşamadan sonra yapılacak olanlar, bundan önce verilen emeklerden daha yoğun ve dikkatli olmak zorundadır. Çünkü yeni bir fakültenin-hele de güzel sanatlar fakültesinin- çatısının sağlıklı bir şekilde kurulması hiç de kolay değildir.

Yeni fakülte, klasik bir güzel sanatlar fakültesi olmasının yanı sıra, ülkemizin geleneksel sanat ve kültür özelliklerine uygun bir modeli de içinde barındırdığı takdirde daha ilk günden iddiasını ortaya koyacaktır.

Birçok konuda olduğu gibi akademik eğitimde de derin bir yozlaşmanın yaşandığı bir dönemden geçiyoruz. İnsan sağlığıyla uğraşan tıp fakültelerinin bile ayağa düşürüldüğü ve tıp fakültesi öğrencilerinin bile artık çok iyi yetişmediği ülkemizde, sanat eğitimi veren akademik kurumların iyi olması beklenemez.

Çünkü akademik amaçlarla değil, illerin ekonomik kalkınmasına katkısı olsun diye açılan üniversitelerin birçoğunda bulunan güzel sanatlar fakültelerinde ne yeterli öğretim üye ve görevlisi vardır ve ne de araç gereç...

Elbette Ege Üniversitesi için böyle bir durum söz konusu olmayacaktır. Güzel sanatlarda yetkin olan çok sayıda öğretim elemanı böyle bir fakültenin kuruluşunda görev almak isteyecektir. İzmir'de var olan potansiyele, Ankara ve İstanbul'dan gelmek isteyenler de eklenecektir.

İşte bu noktada büyük bir dikkat ve seçicilik gerekmektedir. Çünkü yeni kurulmakta olan kuruluşları bekleyen ilk tehlike buradadır.

Daha açıkçası, herkesin böyle bir kuruluşta kurucu olarak görev alma arzusu, doğru ile yanlış ayırt etmek zorunda olan yöneticilerin önünde en büyük tehlikedir.

Sanatçı, doğasından gelen –ve olması gereken- özelliği nedeniyle, bencildir ve hatta biraz da megalomandır. Çünkü sürekli üretebilmesi için ürettiği sanatı önce kendinin beğenmesi gerekir. Sanatçı akademisyenlerde daha belirgin olan bu kişisel megalomani, meslek şovenizmi ile birleşince durum farklı bir boyutlara ulaşabilmektedir.

Yeni bir güzel sanatlar fakültesi kurulurken, kurucu iradenin bu riskleri göz önünde tutması gerekir. Çünkü çatısı tam olarak belirlenmemiş bir fakültenin, meslek şovenizmi içinde bulunan bir sanat hocasına teslim edilmesi, temelin iyi atılmamasına neden olabilir.

Açılacak olan yeni fakültenin çatısı kurulurken, olay geniş boyutlarda düşünülebilir, klasik bir güzel sanatlar fakültesinin yanı sıra, ülkemizin özgün değerleri de göz önünde tutularak temel atılmalıdır.

UYGULAMALI ANADOLU KÜLTÜRÜ

Bu aşamada, kurucu iradenin özgün kültür ve sanatımızı koruması ve Anadolu gerçeğini göz önünde tutacak bir kararlılık sergilemesi beklenir.

Orta Asya'dan, bin yıl önce Anadolu'ya gelenler burada binlerce yıl geçmiş i olan halkların yerel kültürleriyle karşılaşmış lar ve onlarla kaynaş mış lardır.

Kaynaştıkları kültürler; Sümerlerin, Hattilerin, Hititlerin, Luvilerin, Lidyalıların, Frigyalıların, Troyalıların ve daha onlarca başka kültürün miraslarıydı...

Anadolu, Osmanlı'dan önce binlerce yıl boyunca burada yaşayan sayısız uygarlığa yurt olmuş zengin kültürlerin yaşadığı toprakların adıdır.

Binlerce yıllık geçmiş içinde Anadolu'da birbirini izleyen kültürler, birbirine aktardıkları miraslarla yaşamış lar ve her uygarlık Anadolu'da bugünlere ulaş an bir miras bırakmış tır.

Kybele'nin, Marsyas'ın elindeki flüt bugün Anadolu'daki çobanın kavalı olmuş...

Hitit'li genç kızın başındaki taç, bugün Yozgat'taki bir gelinin başında süs olarak yerini almış tır.

Bugünün gelişmiş müzik aletlerini Sümerlere ait duvar kabartmalarında görüp de şaşkına dönmemek mümkün mü?

Dünden bugüne gelen bu mirasın zenginliği bir yana, başka zenginlikleri de içinde taşır Anadolu.

Müziğin ve halkoyunlarının zenginliğidir bu...

Nerede bir özgün halk müziği varsa orada özgün halk oyunu vardır.

Evensel anlamda halk kültürünü en iyi yansıtan öğelerden ikisi, halk müziği ve halkoyunlarıdır.

Halk Müziği ve halkoyunları söz konusu olduğunda şunu iyi biliyoruz; Anadolu kadar zengin bir kaynak az bulunur.

Bu zenginlik nedeniyledir ki, halk müziğimizi ve halk oyunlarımızı bölgelere göre sınıflandıramazsınız. Çünkü Anadolu'nun zengin repertuarı nedeniyle, bırakınız bölge veya iller arasındaki farklılığı, bazen komşu köyler arasında bile birbirinden farklı halkoyunları ve halk müziğinden söz etmek olasıdır.

Anadolu el sanatları da, Anadolu halk oyunları ve müziği kadar zengindir. Bölgesel ve ulusal, ya da uluslararası düzeyde itibar gören bu sanat dallarının akademik düzeyde ele alınması güzel sanatlar fakültelerinin temel görevlerinden olsa gerekir.

KONSERVATUARDAN YARARLANMAK

Ege Üniversitesi, yeni kurulacak olan fakülte için büyük bir şansa sahiptir. Çünkü elinde Devlet Türk Müziği Konservatuarı gibi bir kaynak bulunmaktadır.

Konservatuar elbette varlığını korumalı, özellikle de 'klasik' adını taşıyan Türk sanat müziği boyutuyla kendi eğitim düzenini sürdürmelidir. Yine, 'Çalgı Yapım Bölümü' de, çok önemli bir bölüm olarak konservatuar içinde varlığını korumalı ve hatta taşıdığı büyük potansiyel nedeniyle daha da geliştirilmelidir. (Aslında, gelişmiş bir Çalgı Yapım Bölümü fakülte içine bir bölüm olarak eklenebilirse, otantik özellikleri nedeniyle batıların çok ilgisini çekecektir.)

Ama Halkoyunları Bölümü ile Ses Eğitimi Bölümü adını taşıyan Türk Halk Müziği Bölümü, kurulacak yeni fakülte için önemli bir kurucu potansiyele sahiptir.

Aslında konu, Konservatuarın hangi bölümlerinin yeni kurulacak fakülte içine alınacağından çok, yeni fakültenin çatısının nasıl kurulacağı olmalıdır.

Yinelemekte yarar var:

Kurulacak fakülte, hem klasik bir güzel sanatlar fakültesi olmalı ve hem de Anadolu uygarlıkları ya da kültürünü akademik olarak işleyecek programlar içermelidir.

DAHA ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Bundan on yıl kadar önce, Ege Üniversitesinde yeni bir fakülte kurulması için bir çalışmalar yapılmıştı.

Yapılan hazırlık sonucu hazırlanan raporda, kurulacak fakültenin adının 'Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi' olabileceği belirtiliyordu.

Bu raporun temelinde E.Ü. Konservatuarı olduğundan, onun müzik ve halkoyunları kaynağından yararlanılması hedeflenmişti.

Ancak gelinen noktada, Üniversitenin kuracağı yeni fakültede güzel sanatların resim ve heykel gibi temel dallarının da bulunacağı anlaşıldığına göre, şimdiki hedef bunu çeşitlendirmek olmalıdır.

Bu açıdan bakıldığında kurulacak fakülteye, bazı temel öğeleri çağrıştırması düşünüülerek, aşağıdaki adlardan birini koymak doğru olabilir.

(Aslında fakültenin adı belirlenmiş olmasına rağmen, bu adın sonuna eklentiler yapmak hiç de zor olmayacaktır. Ayrıca bu durum karar vericilerin de hoşuna gidecektir.)

“Güzel Sanatlar ve Anadolu Uygarlıkları Fakültesi”

“Güzel Sanatlar, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi”

“Güzel Sanatlar, Ses, Sahne ve El Sanatları Fakültesi”

“Güzel Sanatlar ve Halk Kültürü Fakültesi”

Özellikle de bu son isim, çok şeyi içerebileceği için çekici görünmektedir. Elbette daha birçok isim bulunabilir.

Fakültelerin adları, işlevlerini göstermesi bakımından önemlidir. İsim ve içerik uyumu, o fakülteden mezun olacakların kendilerini anlatma bakımından yaşayabilecekleri sıkıntıları da önleyici olur.

Ancak bu uyumdan daha önemli olan fakülte çatısının iyi kurulması ve içeriğinin iyi doldurulması, yani fakülte içindeki bölümlerin iyi belirlenmesidir.

Fakültenin kurulma kararının çıkarılması için gösterilen gayret çok büyük olmuş ve başarıyla sonuçlanmıştır.

Ancak gösterilen bu idari becerinin, kuruluş aşamasında gösterilecek teknik beceriyle taçlandırılması gerekir.

Bunun tek şartı ise kurucuların iyi seçilmesidir.

Bir de, -biraz şımarıklık yapıp- taa mitolojiden gelen **triskaidekaphobia**’ya dikkat çekmek istiyorum.

Bunun ne demek olduğunu soranlara, internetten öğrenmelerini öneriyorum.

FACULTY of FINE ARTS and EXPECTATIONS

Prof. Dr. Suat ÇAĞLAYAN

EÜ DTM Conservatory, Director of Fourth Period, Emekli, Prof. Dr.

Together with its twelve faculties, Ege University which was founded in 1955 has been one of the most successful universities of Turkish Republic up until today.

Thanks to the efforts of Rector Prof. Dr. Candeğer Yılmaz, thirteenth faculty was opened and the Council of Ministers decided to name this faculty as the Faculty of Fine Arts. This opportunity achieved through Dear Rector's efforts has caused a huge excitement in the cultural milieu.

Although there are so many faculties of fine arts in the universities founded everywhere in our country, a faculty of fine arts, that is going to be founded in Ege University, will be more significance than the ones already exist. Because this faculty will be more different from the others established around every corner as the fill and without any hope for the future.

After this stage the more labor must be given, given than before. Because the right thing to do then, is the establishment of the new faculty roof in a healthy way. The decision concerning the foundation of the Faculty was finalized, however; the activities ahead have to be more rigorous and intense, then the ones already realized. It isn't easy at all to prepare a healthy basis for a new faculty especially a faculty of fine arts.

Apart from being a fine arts faculty with its common sense, the new faculty will become prominent from the very first day on condition that it contains a model that is in consistence with our country's cultural and artistic characteristics

We are passing through a period witnessing a deep corruption in education as well as many other areas. It is impossible to expect the academic institutions offering education of fine arts to be at their best in a country where even the faculties of medicine whose main objective is human health have fallen to the ground and fail to educate fully competent doctors.

Because, there is neither sufficient number of tutors nor necessary equipment in many of those faculties of fine arts in the universities founded to enhance the economical states of the provinces rather than for scholarly purposes.

Of course, there is a different situation in Ege University. Many tutors competent enough in the field of fine arts will be eager to serve in the founding process of such a faculty. Some other scholars from Ankara and İstanbul will surely want to take part in this process.

A tremendous amount of rigor and selectivity is required at this point because; the first danger awaiting the newly established foundations lays here.

To be clearer, everyone desires to serve as a founder in such an establishment is a big jeopardy for the executives who have to distinguish between the right and the wrong.

The artist is, by his/her nature, selfish and even a little bit megalomania because he/she has to admire the work of art before anyone else. This personal megalomania is more obvious in scholars who are artists at the same time, can leads to different consequences when combined with occupational chauvinism.

The authorities have to consider these risks in the process of establishing a new faculty of fine arts. Because giving the authority to an art teacher who displays occupational chauvinism may result in a basis not strong enough.

During the foundation process all aspects must be considered thoroughly, our country's unique values should be incorporated into the process next to a classical fine arts faculty system.

APPLIED ANATOLIAN CULTURE

At this point the authorities are expected to safeguard our unique culture and art acting determinedly to take the Anatolian reality into account.

People migrating from Central Asia to Anatolia a thousand years ago met the local culture here and they socialized with them.

These cultures were the successors of Sumerians, Hittites, Phrygians, Lydians, Trojans, Luvians, and many other cultures.

Anatolia is a land that was inhabited by many civilizations with profound cultures long before the Ottoman Empire.

The cultures that inhabited Anatolia through many centuries have thrived thanks to the inheritance that they exchanged and every civilization left a legacy that has lived up until today.

The flute, played by Cybele and Marsyas, has become the 'kaval' played by the shepherd today.

The tiara, worn by a young Hittite girl, has become a hair accessory worn by a bride in Yozgat.

Is it possible not to be amazed at the resemblance of the musical instruments on the Sumerian reliefs to the ones we used today?

Next to this profound inheritance Anatolia is also rich in terms of other wealth.

Next to this profound inheritance Anatolia is also rich in terms of other wealth.

This is the cultural wealth of music and folk dances.

Anywhere with a unique folk music also holds a unique folk dance.

Folk music and dance are among the elements that are the best representatives of folk culture on a universal level.

We know that Anatolia is one of the wealthiest recourses when it comes to folk music and dance.

This is why you can not classify our folk music and dance according to the regions. Because, due to the rich repertory, sometimes the villages that are really close to each other have different dance and music let alone the regions and provinces.

Handcrafts in Anatolia are as rich as folk dance and music. It must be one of the main duties of fine arts faculties to academically approach these branches of art that are appreciated on a regional, national and international basis.

BENEFITTING FROM THE CONSERVATORY

Ege University is fortunate to have State Conservatory of Turkish Music as a resource for the new faculty.

Conservatory should by all means continue to serve as it is, especially Turkish Art Music Department offering 'classical' music. Also Instrument Making Department which is a really significant department should be improved in order to maximize its huge potential (In fact, if an improved Instrument Making Department is added to the new faculty, it will attract the attention of the Western World because of its authentic qualities)

Nevertheless, Folk Dances Department and Vocal Training Department's Turkish Folk Music Branch are of vital importance for the new faculty.

In fact, the important thing here is how the new faculty will be structured rather than which departments of the conservatory will be included.

The new faculty should be a classic fine arts faculty and also contain programmes that will deal with Anatolian civilizations and cultures on a scholarly basis.

PREVIOUS STUDIES

About ten years ago, a new faculty was planned to be founded in Ege University.

In the report prepared the name of the new faculty was offered as 'Faculty of Music and Performance Arts'

As this report was based on Ege University Conservatory, the music and folk dances departments were planned to be used as a resource.

However, according to the plan today branches like art and sculpture are considered to be included in the new faculty thus the new mission here has to be verifying this.

In this respect, the following titles can be appropriate for the new faculty as they associate with some basic elements.

(In fact, although faculty's title has been decided, it won't be hard to make additions at the end of this title. This will also make the authorities happy)

“Faculty of Fine Arts and Anatolian Civilizations”

“Faculty of Fine Arts, Music, and Performance Arts”

“Faculty of Handcrafts, Vocal, Performance, and Fine Arts”

“Faculty of Fine Arts and Folk Culture”

The last suggestion is especially appealing due to its capacity to include many things. There can be many more suggestions of course.

The title of a faculty is important in terms of representing its function. The coherence between the title and the material offered is also future graduates’ life-saver for the possible difficulties to make themselves understood.

However, the vital thing here is to prepare a well-built structure which will also be promising in terms of practice that is to say it has to have really well chosen departments.

Great efforts were spent to issue a decision in terms of founding the faculty and they turned out well.

Nevertheless, this administrative talent shown should also be crowned with technical skills during the founding process.

Choosing the right founders is the only way to do this.

Lastly, and a little boldly, I’d like to draw attention to **triskaidekaphobia** in mythology.

And as for the ones who are curious about its meaning I’d suggest them to look it up on the internet.